

Васильєва М. П. Волох О. Ю.

КРЕАТИВНО-ПАРАМЕТРИЧНА МОДЕЛЬ ОСВІТИ ЯК ПРОДУКТ ФІЛОСОФСЬКОЇ РЕФЛЕКСІЇ ОСВІТНЬОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДЕРЖБЮДЖЕТНОЇ НДР)

Освітньо-виховний процес є базисною складовою антропосоціогенезу і в цьому вимірі він має посідати чільне місце в проблемному-тематичному діапазоні людинознавства як такого, тим більше, що на межі ХХ та ХХІ ст. теорія та практика освіти стає однією з ключових проблем гуманітаристики, що привернула до себе увагу представників різних царин наукового знання: психологів, соціологів, педагогів, політологів, економістів та філософів.

Освітня теорія та практика репрезентують базовий процес, скерований на формування найбільш значущого фігуранта й найдієвішого суб'єкта всіх перетворень – людини. Освіту слід розглядати як креативно-проективний процес, завдяки якому створення нових форм духовно-ментального розвитку скероване на майбутнє. Саме тому освіта виявляється одним з найважливіших рушіїв розвитку не тільки індивіда, але й соціуму в цілому, скерованим на креацію та розгортання в тих або інших втіленнях фізичного, інтелектуального та духовного потенціалів суспільства.

Філософська рефлексія освіти ґрунтується на базисній ідейній платформі, в рамках якої головною ланкою освітнього процесу є людина. Філософія як така позиціонує в якості одного з основних питань про місце людини в світі. Загалом освіту й варто передусім розглядати як позиціонування або розміщення людини самої себе у світі, як процес взаємного перетворення світу і людини, (тобто йдеться про праксеологічний вимір освітньо-виховного процесу), в результаті чого світ набуває людського виміру (світ –для –людини; людина-для - світу). Освіта, по суті, є процесом співвіднесення, що ніколи не припиняється, з'єднання людини і світу, наслідком чого стануть нові форми і втілення їхнього взаємобуття.

Вивчення й осмислення освіти як креативно-проективного процесу, інакше кажучи, в філософському вимірі, рефлексії щодо того, яким чином відбувається процес розміщення людиною себе у світі, дозволяє виокремити чотири основних параметри освіти (соціокультурний, ціннісно-пізнавальний, образно-структуруючий, духовний), які в їхньому взаємозв'язку й взаємодії мають утворювати певну антропосоціокультурну модель освіти, яку, з огляду на виокремлені параметри доцільно назвати параметричною, а враховуючи її креативно-проективну скерованість – креативно-параметричною моделлю:

1) соціокультурний параметр розкриває сутність освіти як входження людини в світ, тобто процес «занурення» людини, що формується в соціокультурне середовище;

2) ціннісно-пізнавальний репрезентує освіту як осягнення людиною смислів буття;

3) образно-структуруючий охоплює процес набуття людиною власного образу;

4) духовний реалізує освітньо-виховну діяльність в контексті пробудження та становлення духовності, яка є процесом і результатом руху людини до реалізації свого єства в його повноті й цілності.

Репрезентована креативно-параметрична модель освіти може бути реалізована принаймні у своїх основних складових, в рамках загальногуманітарної підготовки учнів середніх навчальних закладів та студентів вищих навчальних закладах. Результати, отримані в процесі розробки держбюджетної теми дозволяють здійснити достатньо повне втілення даної концепції, як на загальнотеоретичному, так і на практико-методологічному рівнях, зокрема, у науково-методичному забезпеченні таких навчальних курсів як «Філософія», «Етика та естетика», «Культурологія», «Філософські проблеми наукового пізнання», «Філософія природознавства і техніки».